

NICOLETA STAN

**GHID ORIENTATIV
PENTRU PLANIFICAREA ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE
DIN GRĂDINIȚĂ**

Nivel 5-6 ani

Grupa mare

- material auxiliar -

**EDITURA UNIVERSITARĂ
București**

CUPRINS

PREFAȚĂ (Conf. univ. dr. Vasile Molan)	11
INTRODUCERE.....	13
DOMENIILE EXPERIENȚIALE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR	17
DOMENIUL LIMBĂ ȘI COMUNICARE (Educarea limbajului)	18
DOMENIUL ȘTIINȚĂ (Cunoașterea mediului).....	19
DOMENIUL ȘTIINȚĂ (Activitate matematică)	20
DOMENIUL OM ȘI SOCIETATE (Educație pentru societate)	21
DOMENIUL OM ȘI SOCIETATE (Activitate practică).....	21
DOMENIUL ESTETIC ȘI CREATIV (Educație muzicală).....	26
DOMENIUL ESTETIC ȘI CREATIV (Educație plastică)	28
DOMENIUL PSIHOMOTRIC (Educație fizică)	30
ACTIVITĂȚILE LIBER ALESE	34
ACTIVITĂȚILE PENTRU DEPRINDERI PERSONALE.....	38
CARACTERIZAREA GRUPEI MARI (ORIENTATIV).....	39
DOMENII ALE DEZVOLTĂRII. DIMENSIUNI. COMPORTAMENTE.	41
PLANIFICARE CALENDARISTICĂ	41
MODULUL I.....	45
Cum este, a fost și va fi aici pe Pământ?	46
„Întâmplări din Poiana Patru Anotimpuri”.....	46
Când, cum și de ce se întâmplă?	52
„Confesiuni din Poiana Patru Anotimpuri”	52
Cine sunt/suntem?	58
„Curiozitățile lui Piciu despre corpul uman”.....	58
Cum exprimăm ceea ce simțim?	64
„Emoții de azi, emoții de mâine	64
Când, cum și de ce se întâmplă?	70
1. „Povestea toamnei”.....	70
2. „Fructe parfumate și legume toate”	75

Cum este, a fost și va fi aici pe Pământ?	82
„Piciu și ale sale întâmplări”	82
MODULUL II	89
Cum este, a fost și va fi aici pe Pământ?	90
1. „Enescu și hora razelor de soare”	90
2. „Mozart și curcubeul muzical”	96
3. „Chopin și balada stropilor de ploaie”	102
Când, cum și de ce se întâmplă?	108
1. „1 Decembrie - ziua tuturor românilor”	108
2. „Surprize în ghetuțe”	114
3. „Crăciunul pe tărâmurile românești”	120
Cum este, a fost și va fi aici pe Pământ?	126
„O poveste muzicală de Crăciun”	126
MODULUL III	133
Când, cum și de ce se întâmplă?	134
„A venit iarna!”	134
Cum este, a fost și va fi aici pe Pământ?	140
1. „Europa, casa noastră!”	140
2. „Călătorie în Asia”	146
3. „Descoperim Africa!”	152
4. „Antarctida sau Antarctica?”	158
„Aventuri cu Piciu”	164
„Școala Altfel - Picii au talent”	170
MODULUL IV	175
Cum exprimăm ceea ce simțim?	176
1. „Surprizele primăverii”	176
2. „O floare și-o îmbrățișare pentru mama mea!”	182
Cum este, a fost și va fi aici pe Pământ?	188
1. „Călătorie imaginată în epoca de piatră”	188
2. „Piciu paleontologul și prietenii dinozauri”	194
Cine și cum planifică/organizează o activitate?	200
„Săptămâna salvării, săptămâna reciclării”	200
Cum este, a fost și va fi aici pe Pământ?	206
„Piciu ne povestește...”	206

MODULUL V	213
„Săptămâna Verde - Pe meleagurile României”	214
„Cum este, a fost și va fi aici pe Pământ?”	219
„Cu ce călătorește Piciu?”	219
Ce și cum vreau să fiu?	225
1. „Bucătar sau cofetar?”	225
2. „Polițist sau constructor?”	231
3. „Fermier sau medic veterinar?”	237
Cum este, a fost și va fi aici pe Pământ?	243
„Necuvântătoarele, prietenii lui Piciu”	243
Cum este, a fost și va fi aici pe Pământ?	249
„Piciu învață sistemul solar”	249
Cine și cum planifică/organizează o activitate?	255
„Piciu, micul negustor”	255
Când, cum și de ce se întâmplă?	261
„Vara se coc cireșele”	261
Cine și cum planifică/organizează o activitate?	267
„Gânduri de vacanță”	267
ANEXA 1	273
BIBLIOGRAFIE	274
WEBOGRAFIE	278

INTRODUCERE

Eficiența intervenției educative asupra copilului este dată de identificarea particularităților acestuia, tematica abordată, de conținutul selectat și prezentat, de strategiile didactice utilizate în desfășurarea activităților și nu numai. În acest sens, lucrarea de față își propune să faciliteze accesul cadrelor didactice din învățământul preșcolar la exemple de activități care pot trezi interesul pentru cunoaștere copiilor din grupa mare, să le ofere o stare de bine și care pot conduce la înregistrarea unor performanțe.

Cadrul didactic trebuie să-și adapteze tematica și conținutul abordat la grupă în permanență, strategiile didactice, mijloacele de realizare, modalitățile de integrare a activităților, să asigure coerență între activitățile desfășurate pe tot parcursul zilei/săptămânii (ADP, ALA, ADE) astfel încât să prezinte interes pentru copii și aceștia să-și poată însuși cunoștințele într-un mod corect și coerent.

Acest ghid aduce în vederea doamnelor educatoare **planificări orientative pe domenii experiențiale, detalierea activităților liber alese** și a programului distractiv/de recreere/ în aer liber și aspecte cu privire la **activitățile pentru dezvoltarea deprinderilor personale**. De asemenea, cuprinde o planificare anuală pe **domenii ale dezvoltării**, cu tot ceea ce implică programul unei zile petrecută la grădiniță (de la ora 8.00 la ora 18.00) și planificare pentru programul **Școala Altfel** și pentru **Săptămâna Verde**, acestea putând fi utilizate la completarea condiției educatoarei (caietul educatoarei).

Având în vedere că programul grădinițelor din România este diferit, am considerat oportun să utilizez simbolurile * și # pentru a marca și totodată pentru a diferenția activitățile ce pot fi desfășurate în cadrul unităților de învățământ preșcolar cu program normal și respectiv cu program prelungit, ținând cont de reperele orare care se regăsesc explicate și în anexa acestui ghid:

* - activități program normal;

- activități program prelungit.

Un alt aspect important ce trebuie menționat este că planificarea activităților pe module existentă în acest ghid, ține cont de ordinea cronologică a desfășurării activităților (activitățile matematice, psihomotrice, muzicale, plastice ș.a.m.d.), oferind astfel posibilitatea copiilor să-și însușească gradual conținuturile prezentate de educatoare, pe parcursul derulării săptămânii independente sau a proiectelor tematice care asigură succesul dobândirii unor comportamente necesare dezvoltării competențelor de mai târziu.

După cum bine știm, creativitatea este considerată în zilele noastre ca făcând parte din personalitatea individului, iar pentru a dezvolta potențialul creator al fiecărui copil, autoarea,

prin ideile prezentate dorește să lărgescă orizontul cadrelor didactice din învățământul preșcolar cu privire la tematica activităților susținute cu preșcolarii de grupă mare, pentru a le oferi prilejul copiilor să-și îmbogățească bagajul de cunoștințe și să-și poată activa gândirea creativă pentru a crea produse, idei, pe baza împletirii noilor informații cu cele însușite anterior.

Pentru a veni în sprijinul colegelor, autoarea a elaborat o serie de materiale (fișe, prezentări PowerPoint, jetoane ș.a.) ce sunt postate pe site-ul www.activitatigradinita.com, pe care cititorii acestui ghid le pot regăsi sub denumirea activităților enumerate în planificarea orientativă și le pot descărca gratuit, prin realizarea unui cont.

Menționez că evaluările aplicate preșcolarilor pe parcursul anului școlar, sunt prezente sub formă de săptămâni independente, atât la începutul anului școlar, în primele două săptămâni aferente evaluării inițiale, cât și la sfârșitul fiecărui modul pentru efectuarea evaluării sumative.

În încheiere, dorim să apreciem munca incomensurabilă și dedicația cu care doamnele educatoare exercită această frumoasă profesie, multitudinea de calități pe care dumnealor trebuie să le dețină din perspectiva: cuantumului de informații pe care trebuie să le transmită copiilor corespunzătoare tuturor domeniilor ale dezvoltării, deschiderii către organizarea și desfășurarea activităților extrașcolare și extracurriculare, comunicării și colaborării cu toți factorii educaționali implicați în educația preșcolarilor (comunitate, părinți, unități similare, ONG-uri ș.a.), toate acestea pentru ca micuții omuleți să parcurgă *un drum lin* către o dezvoltare integrală dorită de societate pe termen mediu și lung.

Autoarea,

DOMENIILE EXPERIENȚIALE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Activitățile pe domenii experiențiale - ADE (nivel preșcolar) sunt activități integrate sau pe discipline, desfășurate cu copiii în cadrul unor proiecte tematice sau în cadrul săptămânilor independente, planificate în funcție de teme mari propuse de curriculum, precum și de nivelul de vârstă și de nevoile și interesele copiilor din grupă. Mijloacele de realizare sunt jocul cu toate valențele și sub toate formele sale (liber, dirijat, inițiat de copii, sau inițiat de cadrul didactic, jocul didactic, logic, de perspicacitate, de creativitate, muzical, de mișcare etc.), povestirea, exercițiile cu material individual, experimentele, construcțiile, lectura după imagini, observarea, convorbirea, povestirile create de copii, memorizările, precum și alte mijloace, specifice didacticii, în funcție de nevoile educaționale ale copiilor preșcolari.¹

Pentru o proiectare corectă a activităților, centrată pe nevoile și nivelul copiilor, profesorul Vasile Molan inspirat din capitolul *Repere ale relației profesor-elev* scris de autorii Laurențiu Șoitu și Florin Domunco în lucrarea *Strategii educaționale centrate pe elev*, recomandă realizarea unui exercițiu de reflecție în cadrul căruia educatoarea ar putea să-și adreseze următoarele întrebări:

- 1) În ce măsură cunosc particularitățile individuale și de vârstă ale copiilor cu care lucrez?
- 2) Ce trebuie să fac ca să le fiu de folos acestor copii?
- 3) De ce mijloace dispunem - eu și grădinița - în acest sens?

O altă serie de întrebări pe care ar trebui să și le adreseze cadrul didactic, dar în legătură cu copiii, ar putea fi:

- 1) Ce experiență am eu ca să atrag copilul în procesul de educație?
- 2) Până la ce nivel de complexitate mă pot ridica, astfel încât să pot atrage și copiii?
- 3) Ce formă de exprimare voi folosi?
- 4) De ce materiale am nevoie?
- 5) Cu ce aș putea să atrag toți copiii?
- 6) De ce fel de activități sunt atrași mai mult copiii mei?
- 7) Ce influență îmi propun să exercit asupra copiilor?
- 8) În ce fel îi pot organiza?
- 9) Pe ce cunoștințe anterioare ale copiilor mă pot baza?
- 10) Ce materiale pot folosi?
- 11) Ce ținte îmi propun să ating cu copiii? ș.a.²

---

¹ MEN, 2019, *Curriculum pentru educație timpurie*.

² Laurențiu Șoitu, Florin Domunco, 2006, *Strategii educaționale centrate pe elev*, MEC, UNICEF, București, apud Vasile Molan, *Didactica domeniului limbă și comunicare din învățământul preșcolar*, 2020, Editura Miniped, București, pag. 75.

DOMENIUL LIMBĂ ȘI COMUNICARE (Educarea limbajului)

Încă de la vârstă preșcolară, copiii trebuie să-și dezvolte capacitatea de a comunica cu cei din jur, de a-și exprima gândurile, emoțiile, impresiile, ideile, în felul acesta facilitându-se procesul de integrare în viața socială. Prin intermediul activităților de limbă și comunicare se urmărește îmbogățirea vocabularului, transmiterea de cunoștințe, motiv pentru care considerăm că limbajul este un mijloc de comunicare dar și un mijloc de cunoaștere. Având în vedere că vorbirea este prezentă în viața noastră zi de zi și reprezintă cheia succesului în aproape toate momentele activităților, sugerăm ca educatoarea în organizarea, proiectarea și desfășurarea activităților de limbă și comunicare poate avea în vedere următoarea tematică:

A. Aspectul lexical:

- consolidarea pronunției a tuturor sunetelor
- formarea deprinderii de a despărți în silabe și a a pronunța cuvântul în întregime;

B. Aspectul lexical presupune îmbogățirea și activizarea vocabularului cu:

- substantive care exprima un grad mai mare de generalizare (ex: animal sălbatic, animal domestic), sentimente sau norme de comportare civilizată (ex: dragoste de patrie, prietenie, întraajutorare etc.);
- adjective (însușiri-formă/ dimensiune/ culoare. trăsături de caracter etc.)
- numerale cardinale (1-10) și ordinale (primul, al doilea... ultimul);
- verbe;
- pronume (demonstrative-celălalt/ celălalt; interogative -care, cine, ce; relative -care, ce; nehotărâte-cineva, ceva, unul, fiecare, oricare, altul)
- adverbe și locuțiuni adverbiale care exprima: poziția obiectului în spațiu (aproape/ departe/ dedesubt/ deasupra/ înainte/ înapoi etc.), timp când se petrece acțiunea (devreme-târziu)
- conjuncții și locuțiuni conjuncționale (dacă, deși, fiindcă, pentru ca să, ca să etc)
- prepoziții (de, pe, despre).

C. Aspectul structurii gramaticale:

Se vor executa exerciții de vorbire pentru:

- exprimarea corectă a formelor articulate, utilizarea singularului și pluralului;
- folosirea corectă a desinențelor cazurilor substantivelor singular și plural (copilul, copilului, copiii, copiilor);
- exprimarea gradelor de comparație ale adjectivelor;
- folosirea corectă a tuturor pronomelor;
- folosirea corectă a verbelor auxiliare (a fi, a avea) și neregulate la timpul prezent și trecut;
- schimbarea formelor de exprimare în funcție de persoană, timp, număr;
- utilizarea corectă a prepozițiilor;
- exprimarea corectă a acordului dintre subiect și predicat;
- construirea frazelor cu ajutorul conjuncțiilor;
- exprimarea corectă a vorbirii directe și indirecte.

D. Aspectul expresivității

Se vor realiza exerciții de vorbire pentru formarea deprinderilor de:³

- exprimare corectă în ordinea logică a succesiunii evenimentelor;⁴
- vorbire expresivă cu respectarea tonului, pauzelor, ritmului, în funcție de conținut;
- reproducere a unor povestiri, fără devieri, omisiuni sau repetări.

DOMENIUL ȘTIINȚĂ (Cunoașterea mediului)

La grupa mare activitățile de cunoaștere a mediului urmăresc aprofundarea cunoștințelor despre mediul apropiat și mediul depărtat, acestea fiind adaptate în permanență la nivelul de înțelegere al copiilor, cadrul didactic urmărind astfel pregătirea copiilor pentru școală. Totodată, privind din perspectiva obiectivelor, considerăm că activitățile de cunoaștere a mediului înconjurător conduc la dezvoltarea capacității de creare a unor conexiuni între elemente, de a recunoaște însușiri ale acestora, de a stimula explorarea mediului înconjurător și a acționa în vederea protejării acestuia.

O.I. Soloviova afirmă că *lumea înconjurătoare trebuie să pătrundă în conștiința copiilor ca un cerc determinat de fenomene concrete, care-și lărgeste treptat și constant varietatea diferitelor aspecte, însușirile exterioare, legăturile concrete și interacțiunea dintre fenomenele ce se desfășoară în spațiu și timp.*

În acest sens, cadrul didactic poate aborda pe parcursul anului școlar o tematică variată, printre care amintim:

- **Grădinița și viața copiilor în grădiniță:** înțelegerea semnificației a tot ce înseamnă grădiniță, interiorul și exteriorul acesteia, înfipirea unor relații de prietenie și comunicare cu întreg personalul și cu colegii de grupă, părțile componente ale încăperilor, dotările, însușirea regulilor cu privire la desfășurarea activităților, adresa unde este localizată unitatea, clădiri din apropierea acesteia, etc.)
- **Familia și viața de familie:** înțelegerea semnificației noțiunii de familie (care sunt membrii care o compun), care sunt meseriile/profesiile membrilor familiei, unde este amplasată casa părintească, adresa acesteia, evenimente petrecute în familie, rutina familiei (placarea părinților la serviciu, a copiilor la grădiniță/ școală, reîntoarcerea acestora, servirea cinei împreună ș.a.m.d.)
- **Omul - înfățișarea și condițiile de viață:** elementele componente ale corpului uman, modalități de îngrijire ale acestuia, consecințele încălcării regulilor de igienă, recunoașterea obiectelor de toaleta și formarea deprinderilor de utilizare corectă a acestora, aspecte despre obiecte vestimentare - când și cum le purtăm/păstrăm, recunoașterea culorilor învățate și însușirea unor noi culori, adoptarea unui stil alimentar sănătos - consolidarea informațiilor cu

---

³ <https://iteach.ro/profesor/nicoleta.stan2>

⁴ <https://iteach.ro/profesor/nicoleta.stan2>

privire la categorizarea alimentelor, recunoașterea obiectelor de veselă și specificarea modalităților de utilizare ale acestora.

- **Activitatea omului:** munca în grădină/livadă/vie/parcuri/pe câmp specifică fiecărui anotimp, etapele plantării unor puieți/flori/legume și însușirea modalităților de îngrijire a acestora, îngrijirea animalelor domestice și cunoașterea foloaselor aduse de acestea - lapte, carne, ouă, cunoașterea activității omului în funcție de meseria/profesia pe care o exercită dar și a uneltelor/instrumentelor utilizate de aceștia.

- **Mijloace de locomoție și de transport:** consolidarea cunoștințelor cu privire la categoriile de mijloace de locomoție și de transport, cunoașterea modului de funcționare al acestora, combustibilul utilizat, formarea deprinderilor de a respecta regulile de circulație atât din perspectiva pietonului cât și din perspectiva șoferului/conducătorului/pilotului etc., îmbogățirea cunoștințelor cu privire la modalitățile de prevenire a accidentelor, cunoașterea semnelor de circulație.

- **Orașul/satul natal:** caracteristicile orașului/satului în care locuiesc, atracții turistice, activități deosebite desfășurate de populația orașului/ a satului pentru înfrumusețarea acestuia, cultivarea sensibilității față de locurile natale -parcuri, păduri, lacuri, munți, dealuri, podișuri, deltă, lunci etc., cunoașterea unor obiecte tradiționale (obiecte de artizanat, costume populare) care sunt din partea locului.

- **Natura:** cunoașterea elementelor naturale din mediul apropiat sau depărtat, a fenomenelor, realizarea unor comparații/conexiuni între acestea, cunoașterea unor categorii de semințe, de plante - părțile componente, modul de îngrijire, de plantare, experimente, experiențe și observații comparative de încolțire, afecte negative asupra naturii în absența unor condiții favorabile, activități practic-gospodărești (fructe, legume, boabe ș.a.),

- **Animale:** clasificarea animalelor în funcție de mediul de viață, părțile componente ale acestora, hrană, adăposturi,puii, foloase aduse de acestea, pericolul adus de acestea față de alte animale/plante, reguli de îngrijire, comportare și igienă în momentul stabilirii unui contact cu ele).

- **Orientarea în timp** - cunoașterea succesiunii etapelor unei zile, denumirea zilelor săptămânii în ordinea cronologică, povestirea unor momente prin raportarea corectă la momentul împlinirii acestora: ieri, azi, mâine.

- **Evenimente și sărbători:** Crăciun, Sfântul Nicolae, Pastele, Ziua României, Mărțișor, Ziua Copilului ș.a.

- **Anotimpurile:** Cunoașterea anotimpurilor în funcție de schimbările survenite în natură (**toamna:** scade temperatura, zilele sunt mai scurte, nopțile mai lungi, cad frunzele, plouă bate vântul, cade bruma, se coc fructe, legume etc.; **iarna:** temperatura este scăzută, apa îngheață, ninge, se formează țurțuri, viscolește, se formează peliculă de polei, chiciură, oamenii se îmbracă cu haine călduroase, copiii desfășoară diferite jocuri în zăpadă, se dau cu sania, schiază, patinează, *natura pare a fi într-un somn adânc etc.*; **primăvara:** păsările se întorc din